

Brusel 23. března 2022
(OR. en)

7426/22

AGRI 111
ENV 255
AGRIFIN 33
AGRIORG 35
SOC 180
COH 23
ALIM 2
COHAFA 36
DEVGEN 54

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	23. března 2022
Příjemce:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generální tajemník Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2022) 133 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Zajištění potravinového zabezpečení a posílení odolnosti potravinových systémů

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2022) 133 final.

Příloha: COM(2022) 133 final

V Bruselu dne 23.3.2022
COM(2022) 133 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ,
EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU
REGIONŮ**

Zajištění potravinového zabezpečení a posílení odolnosti potravinových systémů

1. Úvod

Nevyprovokovaná ruská invaze na Ukrajinu ještě více destabilizovala již tak nestabilní zemědělské trhy. Pandemie COVID-19 a změna klimatu vystavují zemědělství na celém světě tlaku. Nejnovější zpráva Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) dokládá, jak se již projevují hrozby pro potravinové zabezpečení a výživu způsobené suchem, záplavami a vlnami veder, jakož i zvyšování hladiny moří, a to v důsledku globálního oteplování, jež zejména dopadá na zranitelné regiony¹.

Již před invazí zaznamenaly komoditní trhy značný nárůst cen, který zemědělské trhy pociťovaly zvýšením nákladů na energii a hnojiva a následným zvýšením cen zemědělských produktů. Ceny potravin v EU se ve srovnání s únorem loňského roku zvýšily o 5,6 %.

Dodávky potravin nejsou v současné době v EU ohroženy. EU je z velké části soběstačná, pokud jde o klíčové zemědělské produkty, a je hlavním vývozcem pšenice a ječmene a z velké části může pokrýt svou spotřebu u dalších základních plodin, jako je kukuřice nebo cukr. EU je rovněž z velké části soběstačná, pokud jde o živočišné produkty, včetně mléka a masa, s výjimkou mořských plodů.

Invaze na **Ukrajinu a globální nárůst cen komodit** však zvyšují ceny na trzích se zemědělskými produkty a mořskými produkty a **odhalují zranitelnost našeho potravinového systému**: naši závislost na dovozu např. energie, hnojiv a krmiv. To zvyšuje náklady producentů a ovlivňuje cenu potravin, **což vyvolává obavy**, pokud jde o kupní sílu **spotřebitelů** a **příjmy výrobců**.

Narušení obchodu rovněž **vzbuzuje vážné obavy ohledně globálního potravinového zabezpečení**, které vyplývají z krátkodobého dopadu války a dlouhodobé nejistoty, jež ji obklopuje. V obléhaných ukrajinských městech je patrný dramatický nedostatek potravin. Významné obchodní toky obilovin a olejnatých semen od Černého moře se prakticky zastavily.

Válka na Ukrajině dramaticky změnila tržní očekávání a ovlivnila ceny všech komodit, včetně zemědělsko-potravinářských surovin. **Obavy o potravinové zabezpečení** jsou soustředěny především na světový **trh s pšenicí**. Ceny na termínovaných trzích s pšenicí od invaze vzrostly o 70 %. Celosvětová produkce pšenice je ohrožena jak šokem na straně nabídky vzhledem k velikosti podílu Ukrajiny a Ruska na trzích s pšenicí, tak šokem na straně vstupních nákladů, zejména u zemního plynu, dusíkatých hnojiv a kyslíku. Aby bylo možné uspokojit celosvětové potřeby v oblasti potravin v současné a příští sezóně, bude třeba nahradit až 25 milionů tun².

Nyní je více než kdy jindy **čas projevit solidaritu**. Toto sdělení stanoví reakci Komise na výzvu Evropské rady obsaženou v jejím Versailleském prohlášení z 10. a 11. března 2022, aby předložila možnosti řešení rostoucích cen potravin a otázky globálního

---

¹ [Změna klimatu 2022: dopady, adaptace a zranitelnost](https://www.ipcc.ch/) [Změna klimatu 2022: dopady, adaptace a zranitelnost \(ipcc.ch\)](https://www.ipcc.ch/).

² Odhaduje se, že do konce června 2022 nebude moci Ukrajina vyvézt přibližně 5 milionů tun pšenice. Kromě toho se v hospodářském roce 2022/2023 očekávalo dalších 20 milionů tun ukrajinského vývozu pšenice a ten se nemusí uskutečnit. Tyto údaje nezohledňují žádné účinky na vývoz pšenice z Ruska.

potravinového zabezpečení. Vychází z posouzení situace (příloha 1) a je založeno na vizi spravedlivého, zdravého a ekologického potravinového systému stanoveného v Zelené dohodě pro Evropu a ve strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“. Stanoví **krátkodobá opatření na podporu potravinového zabezpečení a zemědělství** na Ukrajině, globálního potravinového zabezpečení, jakož i producentů a spotřebitelů v EU. Vyzývá rovněž k řešení nedostatků, které odhalila rozvíjející se krize, a to způsoby, jež **posilují přechod k udržitelným, odolným a spravedlivým potravinovým systémům** v EU i v globálním měřítku.

2. GLOBÁLNÍ POTRAVINOVÉ ZABEZPEČENÍ

Ruská invaze na Ukrajinu může mít vážné důsledky pro globální potravinové zabezpečení, a to jak na Ukrajině, tak i pro mnoho zemí s nedostatkem potravin v Africe (včetně subsaharské Afriky), na Blízkém východě a na západním Balkáně. Spolu s rostoucími cenami potravin to pravděpodobně povede k nárůstu chudoby a nestability v těchto zemích.

Potravinové zabezpečení na válkou zmítané Ukrajině vzbuzuje velké obavy, zejména proto, že Rusko zřejmě záměrně cílí na zásoby potravin a místa jejich skladování a ničí je. Podle odhadů výzvy OSN bude na Ukrajině postiženo až 18 milionů osob, z nichž až 6,7 milionu bude nově vnitřně vysídleno. Nedostatek potravin ve městech a miliony uprchlíků a vysídlených osob **vyžadují naléhavou potravinovou pomoc Ukrajině**. Humanitární aktéři, jako je Světový potravinový program, poskytují potravinovou pomoc a zintenzivňují operace. EU mobilizuje pomoc jak prostřednictvím svých mechanismů civilní ochrany, tak humanitárních mechanismů. Humanitární pomoc ze strany EU je již funkční a činí 93 milionů EUR pro Ukrajinu a Moldavsko, včetně potravinové pomoci a podpory základních potřeb.

Sklizeň na Ukrajině, známé jako obilnice Evropy, bude **v roce 2022 výrazně ovlivněna válkou a všeobecnými nepokoji**. K zajištění produkce potřebují ukrajinští zemědělci osivo, naftu, hnojiva a přípravky na ochranu rostlin. Komise podporuje Ukrajinu v tom, aby vypracovala a prováděla krátkodobou a střednědobou strategii potravinového zabezpečení s cílem zajistit, aby se tam, kde je to možné, vstupy dostaly do zemědělských podniků a aby byla zachována přepravní a skladovací zařízení, což Ukrajině umožní nasycit své občany a nakonec znovu získat své vývozní trhy. Komise spolupracuje s Organizací OSN pro výživu a zemědělství (FAO) přímo na západní Ukrajině s cílem podpořit malé zemědělské podniky a zabezpečit zemědělskou produkci. Kromě toho Komise na žádost ukrajinských zemědělských orgánů zajistí, aby byl přístup na trhy EU zachován a usnadněn pružným způsobem jak pro dovoz na ukrajinské trhy, tak pro vývoz z nich. Ukrajinská vláda plánuje financovat úroky z půjček pro zemědělce v rámci programu v hodnotě 25 miliard hřiven (760 milionů EUR) jako součást řady nových opatření ke zmírnění hospodářského otřesu způsobeného válkou. A v neposlední řadě zemědělské organizace EU poskytují pomoc a podporu ukrajinským zemědělcům.

Válka přímo ovlivňuje globální dodávky potravin (zejména pšenice, kukuřice, ječmene a slunečnicového oleje) a ceny hnojiv, jakož i ceny energií. Současné zvyšování cen zhoršuje již tak obtížnou sociálně-ekonomickou situaci způsobenou onemocněním COVID-19, suchem a dalšími konflikty. **V září 2021 trpělo více než 161 milionů lidí ve 42 zemích akutním nedostatkem potravin**. Téměř každý třetí člověk na světě nemá přístup k odpovídajícím potravinám a pro přibližně 3 miliardy lidí byly náklady na zdravou stravu mimo jejich možnosti. Hrozí, že se tato čísla dále zvýší, což by ještě více zaostávalo za dosažením cílů udržitelného rozvoje do roku 2030. Podle počáteční

analýzy FAO se předpokládá, že počet podvyživených osob vzroste v globálním měřítku o 7,6 milionu (scénář mírného šoku) až na 13,1 milionu (scénář závažného šoku).

V mnoha zemích s nízkými příjmy a dokonce i v zemích s nižšími středními příjmy tyto okolnosti znamenají **zvýšené náklady na dovoz (potravin)** v době, kdy se zvýšil dluh a směnné kurzy jsou pod tlakem. Země dovážející velkou část svých potravin, zejména pšenice, významné základní komodity, z Ruska a Ukrajiny (např. Afrika, Blízký východ a západní Balkán) jsou silně zasaženy a může se stát, že rostoucí napětí povede k sociálním nepokojům, radikalizaci a nestabilitě. Země závislé na dovozu hnojiv u významné části své zemědělské produkce, z nichž některé jsou rovněž závislé na dovozu pšenice, budou čelit rostoucím nákladům, které se mohou stát neudržitelnými v důsledku začarovaného kruhu, což vážně ohrožuje produkci potravin pro několik příštích sklizní.

Je pravděpodobné, že se zvýší humanitární potřeby i náklady a že zvýší tlak na humanitární pomoc. Světový potravinový program například odhaduje, že jejich provozní náklady vzrostou ve srovnání se současnou úrovní o 26,1 milionu EUR měsíčně, a to díky kombinovanému účinku nárůstu cen potravin a paliv. Ve srovnání s úrovní před pandemií činí tyto dodatečné náklady 63,8 milionu EUR měsíčně.

EU jakožto významný humanitární a rozvojový aktér v oblasti zajišťování potravin a výživy poskytuje značnou finanční a politickou podporu. Od roku 2015 vynaložila EU na humanitární potravinovou pomoc ročně minimálně 350 milionů EUR. Kromě toho EU v období 2014–2020 **vyčlenila více než 10 miliard EUR na rozvojovou spolupráci s cílem zlepšit potravinové zabezpečení pro nejchudší a nejzranitelnější osoby, pomoci vymýtit hlad a lépe řešit všechny formy podvýživy.** Na období 2021–2024 EU přislíbila nejméně 2,5 miliardy EUR (1,4 miliardy EUR na rozvoj a 1,1 miliardy EUR na humanitární pomoc) na mezinárodní spolupráci zacílenou na oblast výživy. V programu mezinárodní spolupráce na období 2021–2027 bude EU podporovat potravinové systémy v přibližně 70 partnerských zemích.

Asymetrický nárůst cen futures od ruské invaze na Ukrajině **ukazuje**, že globální obavy o potravinové zabezpečení jsou soustředěny především na **trhu s pšenicí**. Z **geostrategického hlediska je zásadní**, aby EU přispěla k zaplnění mezery v produkci s cílem řešit očekávaný globální nedostatek **pšenice**. **EU není pouze významným čistým vývozcem pšenice, ale je vývozcem s nejvyššími výnosy na světě³.** Od loňského léta vyvezla EU 19 milionů tun pšenice a očekává se, že do konce června vyveze dalších 13 milionů tun. Toto číslo by se mohlo mírně zvýšit v reakci na vysoké ceny podporující prodej na vývoz. Vyhlídky na sklizeň ozimé pšenice v EU v roce 2022 jsou dobré, neboť plochy se ve srovnání s minulým rokem zvýšily o 1 % a plodiny v zimě v hlavních producentských členských státech nebyly ovlivněny nepříznivými povětrnostními podmínkami.

V **krátkodobém horizontu** Komise pravidelně sleduje a analyzuje ceny potravin a nedostatek potravin, aby byly koordinovány s dalšími globálními aktéry, včetně stavu zásob na úrovni jednotlivých zemí a regionů, a to pokud možno na základě informačního systému pro trh se zemědělskými produkty (AMIS). Monitoruje potřeby těch komodit, u nichž je globální stav zásob nízký, aby poskytla správné tržní signály pro podporu produkce za použití udržitelných postupů. **Je třeba posílit humanitární pomoc** zaměřenou na země s nedostatkem potravin, jakož i na země zasažené konfliktem v

---

³ Výnosy pšenice v EU v průměru dosahují 5,3 tuny/hektar oproti 4,3 t/ha na Ukrajině a přibližně 3 t/ha nebo méně jinde na světě.

severní Africe a na Blízkém východě, v Asii a subsaharské Africe. Pomoc by v příslušných případech měla vycházet z přístupu založeného na propojování humanitární, rozvojové a mírotvorné činnosti a měla by rozšířit činnost Globální sítě pro boj proti potravinovým krizím na vnitrostátní a místní úroveň. Kromě toho byla na prvním Evropském humanitárním fóru (21.–23. března 2022) zveřejněna výzva ke **spolupráci jako tým Evropa s cílem řešit humanitární krizi v oblasti globálního potravinového zabezpečení**. EU a její členské státy mohou díky své kolektivní akci společně zvýšit humanitární pomoc na pomoc a obnovu.

Navrhovaný **program mimořádné podpory EU** ve prospěch Ukrajiny (330 milionů EUR) má přispět ke zmírnění utrpení ukrajinského obyvatelstva způsobeného ruskou invazí, a to zajištěním přístupu k základnímu zboží a službám, jakož i ochrany. Akce rovněž přispěje k posílení odolnosti země a její odolnosti vůči hybridním hrozbám tím, že zvýší schopnost vlády, hospodářských subjektů, sdělovacích prostředků a občanské společnosti odolávat dopadům krize, a přispěje k oživení země. Důraz bude kladen rovněž na obnovu drobné civilní infrastruktury a její strategické plánování, jakož i na energetickou bezpečnost.

To lze v případě splnění požadavků na způsobilost doplnit makroekonomickou podporou pro zmírňující opatření na podporu skupin nejvíce postižených zvyšováním cen (potravin) a vypracováním mechanismů sociální ochrany. **EU může rovněž nadále začleňovat zmírnění dluhového břemene do širšího politického dialogu, strategií financování a opatření s cílem podpořit zelené oživení**. Měly by být zavedeny anticipační mechanismy, které by zabránily vzniku případných budoucích otřesů a omezily jejich dopad tam, kde nastanou, spíše než aby reagovaly na jejich následky.

Kromě toho bude EU i nadále důrazně prosazovat, a to i na mezinárodních fórech, **zabránění omezením vývozu a zákazům vývozu potravin**, neboť jejich výsledky jsou katastrofální, jak krize v letech 2007–2008 výrazně prokázala v různých částech světa. Zásadní význam bude mít koordinace s WTO. V zájmu zvýšení odolnosti se dovážející země vybízejí, aby zajistily lepší diverzifikaci zdrojů dodávek potravin. Kromě toho pro globální potravinové zabezpečení mají zásadní význam dobře fungující globální dodavatelské řetězce a logistika.

Ve **střednědobém horizontu** bude EU nadále podporovat země při transformaci na odolné a udržitelné zemědělské systémy a systémy výroby potravin z vodních zdrojů. To zahrnuje analytickou a politickou podporu, vypracovanou v souvislosti s opatřeními navazujícími na summit OSN o potravinových systémech z roku 2021 a na summit o výživě pro růst. V této souvislosti EU posílí svou mezinárodní spolupráci týkající se výzkumu a inovací v oblasti potravin, včetně toho, že bude hrát vedoucí úlohu v Poradní skupině pro mezinárodní zemědělský výzkum (CGIAR), zejména pokud jde o přizpůsobení se změně klimatu a její zmírňování a udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a jejich ochranu, přičemž bude uplatňovat přístupy, jako je agroekologie, péče o krajinu a agrolesnictví, diverzifikace obchodních toků a systémů produkce a omezení potravinových ztrát a plýtvání potravinami. Kromě toho EU posílí svou mezinárodní spolupráci v oblasti výživy a zdravého stravování, mimo jiné prostřednictvím humanitární pomoci, jakož i v oblasti odolných a inkluzivních hodnotových řetězců. Africe poskytuje základ pro posílenou spolupráci Akční agenda Africké unie a EU pro transformaci venkova, která byla dohodnuta v roce 2019.

EU je připravena společně s mezinárodními organizacemi a v souvislosti s probíhajícím procesem skupiny G7 určit požadavky zemí, které jsou čistými dovozci potravin, a v případě potřeby reagovat cílenou a sladěnou podporou programů, za něž nesou

odpovědnost jednotlivé země (například v souladu s vnitrostátními plány summitu o potravinových systémech a Souhrnným programem rozvoje zemědělství v Africe (CAADP)).

EU aktivně mobilizuje mezinárodní společenství, aby urychleně rozšířilo mnohostrannou aktivitu nad rámec humanitární pomoci. To zahrnuje zajištění toho, aby orgány OSN s mandáty týkajícími se potravinového zabezpečení byly schopny přijmout nezbytná opatření. Potravinové zabezpečení je například ústředním prvkem mandátu FAO. Hraje klíčovou úlohu při analýze a řešení dopadů ruské invaze na Ukrajinu na mezinárodní potravinové systémy a při předcházení dalšímu zhoršování, se zvláštním zaměřením na ochranu nejzranitelnějších osob. EU rovněž usiluje o to, aby bylo potravinové zabezpečení začleněno do úsilí celého systému OSN, včetně Rady bezpečnosti OSN a Valného shromáždění, s cílem znovu potvrdit mezinárodní mír a bezpečnost.

Komise navrhuje členským státům a vyzývá je, aby:

- projevily solidaritu s Ukrajinou poskytováním **potravinové pomoci, humanitární pomoci a podpory odvětví zemědělství a rybolovu** v úzké spolupráci s mezinárodními partnery,
- **nadále začleňovaly zmírnění dluhového břemene do širšího politického dialogu, strategií financování a opatření s cílem podpořit zelené oživení,**
- zajistily pravidelné sledování a analýzu cen potravin a nedostatku potravin, které by měly být koordinovány s dalšími globálními aktéry, včetně stavu zásob na úrovni jednotlivých zemí a regionů a zpřístupnění zásob zemím v nouzi,
- i nadále podporovaly země při transformaci na odolné a udržitelné zemědělské systémy a systémy výroby potravin z vodních zdrojů,
- posílily **humanitární pomoc regionům a skupinám obyvatelstva, které jsou nejvíce postiženy nedostatkem potravin,**
- v případě splnění požadavků na způsobilost **zvážíly makroekonomickou podporu rozvojovým zemím s nízkými příjmy a nedostatkem potravin** pro zmírňující opatření na podporu skupin nejvíce postižených zvyšováním cen (potravin),
- vystupovaly, a to i na mezinárodních fórech, proti **omezením vývozu a zákazům vývozu potravin** a v zájmu dobře fungujícího **jednotného trhu.**

3. POTRAVINOVÉ ZABEZPEČENÍ V EU

3.1 Dostupnost a cenová dostupnost potravin

V případě EU **není ohrožena dostupnost potravin**, ačkoli **cenová dostupnost potravin** pro osoby s nízkými příjmy ohrožena je.

EU je z velké části soběstačná, pokud jde o řadu zemědělských produktů, a je čistým vývozcem pšenice. EU je však významným čistým dovozcem konkrétních produktů, které mohou být obtížně (rychle) nahraditelné, jako jsou krmné bílkoviny, slunečnicový olej nebo mořské plody. Nehrozí riziko rozsáhlého nedostatku spotřebitelů. Stabilní dodávky potravin v EU sice nejsou ohroženy, avšak tato zranitelná místa spolu s

rostoucími vstupními náklady v potravinovém řetězci dále zvyšují ceny potravin. Pokud výrazně vyšší výrobní náklady na úrovni zemědělských podniků nebudou kompenzovány vyššími cenami, může to mít dopad na jistotu dodávek.

V této souvislosti Komise nedávno zřídila nový **evropský mechanismus připravenosti a reakce na krize v oblasti potravinového zabezpečení (EFSCM)**⁴, jehož cílem je zlepšit koordinační úsilí evropských a vnitrostátních správních orgánů, jakož i příslušných třetích zemí a zúčastněných stran ze soukromého sektoru k zajištění dodávek potravin a potravinového zabezpečení v dobách krize. Mechanismus, který zahájil svou činnost dne 9. března 2022, provede **důkladné zmapování rizik a zranitelných míst potravinového řetězce EU**, po němž budou následovat doporučení a vhodná zmírňující opatření.

Dobře fungující **jednotný trh je základem pro potravinové zabezpečení a bezpečnost potravin v EU, a to i za současné krize**. Naše dodavatelské řetězce jsou vzájemně závislé a jakékoli neodůvodněné omezení jednotného trhu může mít nezamýšlené důsledky, které mohou ohrozit dodávky bezpečných potravin. Komise se důrazně staví proti opatřením členských států na ochranu domácích dodávek potravin tím, že brání vývozu. **Tato opatření narušující obchod jsou a priori neslučitelná s jednotným trhem a budou mít v konečném důsledku negativní dopad na potravinové zabezpečení**. Je důležité, aby členské státy koordinovaly opatření s cílem zlepšit obchodní toky a dopravit komodity a potraviny tam, kde je jich nejvíce zapotřebí. Zřízení **nástroje pro mimořádné situace na jednotném trhu** ještě více posílí připravenost a koordinační schopnosti Unie a sníží riziko neodůvodněného omezování. Komise a členské státy **prověřují přímé zahraniční investice (PZI)** v rámci nařízení (EU) 2019/452, podle něhož mohou zvážit možný dopad přímých zahraničních investic na dodávky kritických vstupů, jakož i na potravinové zabezpečení. Nové případy budou předmětem důkladného posouzení s ohledem na jejich možný dopad na dodávky potravin a ceny potravin.

Zvláštní pozornost by měla být věnována nejzranitelnějším osobám, včetně uprchlíků z Ukrajiny, jakož i osobám s nízkými příjmy, které jsou již postiženy vysokými cenami energií a stále trpí socioekonomickým otřesem způsobeným pandemií COVID-19. Studie ukázaly, že po zvýšení cen potravin v roce 2008 domácnosti v průměru nakupovaly méně ovoce a zeleniny a přešly na levnější potraviny, které jsou obvykle kalorické a chudé na živiny (tj. chybí vitaminy, minerály a vláknina, jež jsou nezbytné pro zdraví).

V **souvislosti s rostoucími cenami potravin** jsou opatření sociální politiky důležitá jak pro ochranu nejzranitelnějších občanů před nedostatkem potravin, tak pro zajištění toho, aby si každý mohl dovolit dostatečné množství zdravých a výživných potravin, zejména zranitelné skupiny, jako jsou rodiny s dětmi, starší osoby a osoby s nízkými příjmy. To musí být zakotveno v integrovaném přístupu k řešení základních příčin chudoby a sociálního vyloučení. Kromě toho evropská záruka pro děti poskytuje členským státům pokyny k zajištění účinného přístupu k dostatečné a zdravé výživě dětí v nouzi, včetně alespoň jednoho bezplatného zdravého jídla každý školní den.

Členské státy mohou čerpat z fondů EU, jako je Fond evropské pomoci nejchudším osobám (FEAD), který podporuje opatření zemí EU zaměřená na poskytování

---

⁴ COM(2021) 689 ze dne 12.11.2021 „Plán pro nepředvídané události pro zajištění dodávek potravin a potravinového zabezpečení v dobách krize“.

potravinové a/nebo základní materiální pomoci nejchudším osobám, přičemž potravinovou pomoc poskytuje více než 15 milionům lidí. Členské státy mohou navýšit své zdroje tím, že mobilizují pomoc při oživení pro soudržnost a území Evropy (REACT-EU), a mohou co nejlépe využít dodatečné flexibility svých programů FEAD, které poskytuje Akce soudržnosti pro uprchlíky v Evropě (CARE), jak nedávno navrhla Komise.

Aby se zmírnil dopad vysokých cen potravin na nejzranitelnější osoby, mohou členské státy zavést **snížené sazby daně z přidané hodnoty** a vybízet hospodářské subjekty ke snižování cen pro spotřebitele. V prosinci 2021 se Rada dohodla na reformě sazeb DPH na úrovni EU, která členským státům umožní dále snižovat jejich sazby až na 0 % u určitého zboží a služeb, jež slouží k zajištění základních potřeb, zejména potravin. Členské státy již mohou této možnosti využít, jakož i provádět paušální transfery domácnostem jako účinné a účelné řešení problému cenové dostupnosti.

3.2 Stabilizace zemědělských trhů EU a podpora producentů

Dynamika trhu ovlivňuje rozhodnutí producentů. Aby se zmírnil tlak vysokých cen, mohly by krátkodobé úpravy snížit poptávku po palivech a krmivech a zvýšit nabídku tím, že podpoří vyšší výsadbu pšenice jarní. Zemědělci stále více používají udržitelné postupy, které si zaslouží další podporu.

Společná zemědělská politika (SZP) a společná rybářská politika (SRP) stanoví řadu opatření, včetně **záchranné sítě týkající se cen** a možnosti přijmout **výjimečná opatření**. Tato opatření lze použít k zajištění stabilních trhů a k řešení mimořádných okolností. Cílená podpora pro producenty, kteří čelí nárůstu vstupních nákladů, je nezbytná, neměla by však podryvat dlouhodobé cíle odolnějšího a udržitelnějšího potravinového systému.

Komise **pečlivě sleduje současnou situaci** na základě nástrojů pro získávání informací o trhu vyvinutých od roku 2008⁵. V zájmu lepšího sledování stavu zásob v tomto prostředí vysokých cen a vnímané nejistoty ohledně dodávek Komise navrhne, aby členské státy **každý měsíc sdělovaly údaje o soukromých zásobách** základních komodit u potravin a krmiv, aby byly schopny poskytnout včasné a přesné obraz o jejich dostupnosti.

S ohledem na současnou výjimečnou situaci navrhla Komise **balíček podpory ve výši 500 milionů EUR**, včetně využití krizové rezervy, na podporu producentů nejvíce postižených závažnými důsledky války na Ukrajině. Na tomto základě by členské státy mohly poskytnout finanční podporu zemědělcům s cílem přispět ke globálnímu potravinovému zabezpečení nebo řešit narušení trhu v důsledku zvýšených vstupních nákladů nebo omezení obchodu. Prioritou by měla být podpora pro zemědělce, kteří používají udržitelné postupy, a zároveň by mělo být zajištěno, aby se opatření zaměřovala na odvětví a zemědělce, kteří jsou krizí zasaženi nejvíce. Aby mohla Komise řešit případné problémy s peněžními toky letos na podzim, umožní členským státům

⁵ Střediska EU pro sledování zemědělsko-potravinářského trhu: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/facts-and-figures/markets/overviews/market-observatories_cs.
Evropské středisko pro sledování trhu s produkty rybolovu a akvakultury (EUMOFA):
<https://www.eumofa.eu/>.
Krátkodobý výhled na trhu se zemědělskými produkty, další vydání je plánováno na 4. dubna 2022:
https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/facts-and-figures/markets/outlook/short-term_cs#arablecrops.

vyplácet zemědělcům od 16. října 2022 **zvýšené úrovně záloh na přímé platby** a opatření pro rozvoj venkova týkající se plochy a zvířat.

Reakce EU na dodávky je omezena dostupností úrodné půdy. S cílem rozšířit výrobní kapacitu EU dnes Komise přijala prováděcí akt, který členským státům výjimečně a dočasně umožňuje **odchýlit se od některých povinností v oblasti ekologizace**. Zejména mohou v roce 2022 umožnit **produkci jakýchkoli plodin pro potravinářské a krmné účely** na půdě ležící ladem, která je součástí ploch využívaných v ekologickém zájmu, při zachování plně výše ekologické platby. Tato dočasná flexibilita umožní zemědělcům přizpůsobit se a rozšířit své pěstební plány v letošním roce.

Komise podporuje členské státy ve využívání možností **snížit podíl přimíchávání biopaliv**, což by mohlo vést ke snížení zemědělské půdy v EU využívané k produkci surovin pro biopaliva, čímž by se zmírnil tlak na trhy s potravinářskými a krmivovými komoditami.

Pokud jde o hospodářské subjekty v odvětví rybolovu, Komise zvažuje aktivaci krizového mechanismu ENRAF⁶, který je navržen pro mimořádné události způsobující významné narušení trhů. Umožňuje členským státům poskytovat náhradu hospodářským subjektům za jejich ušlé příjmy a hospodářské ztráty a uznaným organizacím a sdružením producentů, které skladují produkty rybolovu⁷.

Aby členské státy mohly napravit vážná narušení hospodářství způsobená válkou na Ukrajině, přijala Komise dne 23. března 2022 nový, samostatný **dočasný krizový rámec**. Tento rámec umožňuje podporu podnikům přímo či nepřímo postiženým krizí, včetně zemědělců a rybářů, a to ve formě podpory likvidity a podpory na zvýšení nákladů na plyn a elektřinu. Tento rámec umožňuje podporu, včetně přímých grantů, producentům postiženým krizí (např. těm, kteří jsou postiženi výrazným zvýšením vstupních nákladů, zejména krmiv a hnojiv), jakož i podporu energeticky náročným podnikům (např. výrobcům hnojiv a zpracovatelskému průmyslu).

V krátkodobém horizontu vzbuzuje obavy i **dostupnost krmiv pro živočišnou výrobu**. Chovatelé hospodářských zvířat a producenti v odvětví akvakultury již hledají alternativní zdroje dodávek, které by nahradily dodávky ztracené v důsledku války. Některé členské státy se rozhodly využít stávající flexibilitu právních předpisů EU⁸ pro dovoz v řádně odůvodněných případech, které neohrožují bezpečnost potravin a zdraví spotřebitelů, a to výjimečně a dočasně. Komise tato vnitrostátní opatření monitoruje. V neposlední řadě jsou na podporu trhu s vepřovým masem vzhledem ke specifickým obtížím, jimž toto odvětví čelí, zavedena opatření záchranné tržní sítě.

Vysoké ceny hnojiv podporují účinnější využívání a podněcují inovace při používání udržitelnějších alternativ, které přispívají k cíli strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ snížit do roku 2030 úbytek živin o 50 %. Ekologické zemědělství například používá omezené množství minerálních hnojiv, a je proto méně vystaveno zvyšování cen. V

---

⁶ Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond (ENRAF) podle čl. 26 odst. 2 nařízení (EU) 2021/1139.

⁷ V souladu s mechanismem skladování podle článků 30 a 31 nařízení (EU) č. 1379/2013 o společné organizaci trhů s produkty rybolovu a akvakultury.

⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 ze dne 23. února 2005 o maximálních limitech reziduí pesticidů v potravinách a krmivech rostlinného a živočišného původu a na jejich povrchu a o změně směrnice Rady 91/414/EHS.

krátkodobém horizontu však musí být **náklady na minerální hnojiva a jejich dostupnost** i nadále prioritou až do přechodu k používání udržitelných typů hnojiv nebo způsobů hnojení. Odvětví hnojiv v EU musí mít přístup k potřebným dovozům, včetně plynu pro výrobu hnojiv v rámci samotné EU. Budou sledovány ceny a dodávky hnojiv pro zemědělce, aby se zajistilo, že nebudou ohroženy vyhlídky na sklizeň v EU.

4. ZAJIŠTĚNÍ ODOLNOSTI POTRAVINOVÉHO SYSTÉMU

4.1 Udržitelné potravinové systémy

Krátkodobá mimořádná podpůrná opatření jsou sice důležitá, nenahrazují však význam přeorientování odvětví zemědělství v dlouhodobém horizontu na udržitelnost a odolnost.

Udržitelnost potravinového systému je základním předpokladem potravinového zabezpečení. Bez přechodu stanoveného ve strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“ a ve strategii v oblasti biologické rozmanitosti bude potravinové zabezpečení ve střednědobém a dlouhodobém horizontu vážně ohroženo, což bude mít celosvětově nezvratné dopady. Při provádění těchto strategií chce Komise **zajistit, aby celková produktivita produkce zemědělství, ryb a mořských plodů v EU nebyla oslabena.**

Komise si je plně vědoma vzájemných vztahů mezi naším zdravím, ekosystémy, dodavatelskými řetězci, spotřebními návyky a možnostmi naší planety a ve strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“ představila svou vizi **spravedlivého, zdravého a ekologického potravinového systému.** V této strategii Komise zdůraznila význam odolnosti potravinového systému EU pro zajištění přístupu k dostatečným dodávkám cenově dostupných potravin pro občany za všech okolností a pro transformaci na udržitelné potravinové systémy spravedlivým a demokratickým způsobem v souladu s evropským pilířem sociálních práv.

Současná krize odkrývá závislost potravinového systému EU na dovážených vstupech, jako jsou fosilní paliva, hnojiva, krmiva a suroviny, a potvrzuje nutnost **zásadního přesměrování zemědělství EU** a potravinových systémů EU směrem k udržitelnosti v souladu se Zelenou dohodou pro Evropu a reformovanou SZP a usnadněného opatřeními navrženými v Dlouhodobé vizi pro venkovské oblasti⁹.

Lepší a omezené využívání vstupů (živin, pesticidů) a ekologického zemědělství (které na těchto vstupech méně závisí) jsou pilíři přechodu k udržitelnému zemědělství. Ukončením nehospodárných výmětů do moře a bojem proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu bude dosaženo udržitelných úrovní rybích populací. Současná krize rovněž zdůrazňuje náklady spojené s nečinností, včetně naléhavého řešení problémů, pokud jde o produktivitu zemědělství a dopady nepřímé změny ve využívání půdy na životní prostředí, a to i ve třetích zemích.

Inovace prostřednictvím výzkumu, znalostí, technologií, agroekologie a přijetí osvědčených postupů mohou zmírnit tlak na vstupní náklady, aniž by byla narušena výrobní kapacita, **což povede k dlouhodobému pokroku v produktivitě** za účelem dosažení ekologické transformace. Ještě důležitější je, že pomohou dosáhnout zásadní změny ve společnosti tím, že omezí plýtvání potravinami, podpoří stravu více založenou na rostlinách a vytvoří partnerství se třetími zeměmi pro rozvoj udržitelných

---

⁹ Dlouhodobá vize pro venkovské oblasti EU – na cestě k posílenému, propojenému, odolnému a prosperujícímu venkovu do roku 2040 (COM/2021/345 final).

potravinových systémů. Lepší informace o udržitelnosti našich potravin umožní spotřebitelům rozhodnout se ve prospěch větší udržitelnosti. Boj proti potravinovým ztrátám a plýtvání potravinami snižuje tlak na omezené přírodní zdroje a přináší úspory a přerozdělování přebytků potravin pomáhá lidem v nouzi.

Je třeba upřednostnit opatření, která **udržitelným způsobem zvyšují výnosy** prostřednictvím technologických i agroekologických inovací. Komise navrhne nová pravidla, která usnadní uvádění **přípravků na ochranu rostlin obsahujících biologické účinné látky** na trh. Posuzuje rovněž možnosti nových pravidel pro **nové genomické techniky**, jež mají potenciál vytvářet odrůdy rostlin, které jsou méně náchylné k měnícím se teplotám a klimatickým hrozbám, odolnější vůči škůdcům rostlin a účinnější při používání hnojiv. V zájmu zachování úrodnosti půdy má mise „Dohoda o půdě pro Evropu“ v rámci programu Horizont Evropa za cíl zřídit 100 živých laboratoří a majákových projektů, které budou stát v čele přechodu ke zdravé půdě.

Současná a dramatická krize potvrzuje, že musíme **urychlit přechod potravinového systému k udržitelnosti**, abychom se lépe připravili na krize budoucí. V návaznosti na summit OSN o potravinových systémech z roku 2021 se Komise zapojí do osmi koalic¹⁰, jejichž cílem je transformace potravinového systému, odolnost a udržitelný růst produktivity.

Úloha strategických plánů SZP na období 2023–2027 bude mít zásadní význam pro podporu přechodu k **udržitelným zemědělským postupům a odolným systémům produkce**, zejména prostřednictvím kombinace politického rámce více zaměřeného na výsledky a účinnějšího souboru politických nástrojů a mechanismů. Na to se zaměří nadcházející připomínky Komise k návrhům plánů členských států.

Komise vyzývá členské státy, aby zajistily **spravedlivější rozdělování podpory příjmu** s cílem posílit zejména odolnost malých a středních zemědělských podniků, které jsou zranitelné vůči výkyvům trhů, jež mohou ohrozit kontinuitu. Komise rovněž vybízí členské státy, aby více využívaly Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova k financování **nástrojů řízení rizik**, aby pomáhaly zemědělcům vyrovnat se se ztrátami výnosů a příjmů a aby podporovaly rozvoj krátkých dodavatelských řetězců a dalších druhů diverzifikace příjmů zemědělských podniků. Stejně tak vítá plány na usnadnění **přístupu** zemědělců k **úvěrům**, aby mohli investovat do udržitelných výrobních metod, včetně například výroby a využívání energie z obnovitelných zdrojů.

V této souvislosti Komise rovněž očekává, že členské státy vymezí a provedou nový mechanismus podmíněnosti způsobem, který **maximalizuje klimatické a environmentální cíle a zároveň minimalizuje jeho možný krátkodobý dopad na výrobní kapacitu**. Například minimální podíl orné půdy, který má být vyčleněn na biologickou rozmanitost, by se měl spíše zaměřit na zachování a zavádění neproduktivních prvků, jako jsou krajinné prvky (např. remízky a stromy), než na nechávání půdy ležet ladem (což by omezilo produkční potenciál EU).

Členské státy se vyzývají, aby zrevidovaly své strategické plány SZP s cílem podpořit zemědělce při přijímání postupů, které **optimalizují účinnost hnojiv, a tím snižují**

---

¹⁰ Mezi osm koalic, jichž se bude Komise účastnit, patří: Potravinami se nikdy neplýtvá, Zdravá strava z udržitelných potravinových systémů pro děti a pro všechny, Koalice pro školní stravování, Potravinové vodní organismy a modré potraviny, Agroekologie, Konec hladu, Boj proti potravinovým krizím v provázanosti mezi humanitární činností, rozvojem a mírem, Udržitelný růst produktivity. Další informace: <https://foodsystems.community/coalitions/>.

jejich používání. Toho lze dosáhnout konkrétně prostřednictvím přesného zemědělství, ale také ekologického zemědělství, agroekologie a účinnějšího používání díky poradenství, přičemž důležitou úlohu hraje odborná příprava v oblasti hospodaření s živinami. Členské státy by v tomto ohledu měly plně využít možností svých strategických plánů SZP a optimalizovat a omezit používání jiných vstupů, jako jsou antibiotika a pesticidy, a zapojit se do uhlíkového zemědělství.

4.2 Zvýšení odolnosti snížením závislosti na fosilních palivech a dovážených vstupech

Odolnost potravinářského odvětví EU vyžaduje diverzifikaci dovážených zdrojů a odbytišť prostřednictvím ambiciózní a silné obchodní politiky, a to na mnohostranné úrovni i prostřednictvím obchodních dohod. Válka na Ukrajině a reakce trhů odhalily **potřebu řešit závislost evropského odvětví zemědělství a rybolovu na energiích a energeticky náročných dovozech.**

Obzvláště důležitým cílem je **snížit závislost na minerálních hnojivech vyráběných z fosilních paliv.** Dusíkatá hnojiva se vyrábějí hlavně ze zemního plynu (jako zdroj energie i jako reaktant). Investice do oběhového biohospodářství přispívají k nahrazení výrobků, materiálů a energie na fosilní bázi, a pomáhají tak dekarbonizovat hospodářství¹¹. Výroba minerálních hnojiv s využitím čistých technologií je důležitou oblastí inovací. Komise podporuje přechod na **zelený čpavek**¹², např. pro výrobce hnojiv, zaváděním čistého vodíku, jak je stanoveno ve vodíkové strategii¹³ Komise a podpořeno **Evropskou aliancí pro čistý vodík** a investicemi ve výši 800 milionů EUR.

Fosfáty a potaše jsou klíčovými živinami pro zajištění dobrých výnosů vysoce kvalitních plodin na orné půdě. Existuje akutní závislost na dovozu obou těchto živin, neboť většina rezerv se nachází ve třetích zemích, včetně Ruska, Číny, Maroka a Běloruska. Vývoz potaše z Ruska a Běloruska představuje 40 % světového obchodu. V důsledku nedávno přijatých sankcí bude muset EU nahradit podíl těchto dvou zemí na dovozu, a sice 60 % u potaše a 35 % u fosfátů, jinými zdroji. Již platná dohoda o volném obchodu může usnadnit získávání těchto vstupů z jiných zemí původu. Komise bude situaci pečlivě sledovat, aby předjímala možné nedostatky, a v případě potřeby přijme dočasná nápravná opatření k usnadnění tohoto získávání zdrojů.

Unie bude prostřednictvím programu **Horizont Evropa** ještě více investovat do výzkumu a inovací s cílem nahradit používání syntetických hnojiv a urychlit přechod na udržitelné a oběhové potravinové systémy účinně využívající zdroje v EU. V rámci jednoho z pracovních programů programu Horizont Evropa na období 2021–2022 bude na odvětví oběhového hospodářství a biohospodářství vyčleněn značný rozpočet ve výši 268,5 milionu EUR. Kromě toho bude na partnerství v oblasti evropského oběhového biohospodářství vyčleněna částka až 1 miliardy EUR na období sedmi let, kdy bude posíleno postavení prvovýrobců. To podporuje slibné cesty určené v biohospodářské strategii, jako je **zvýšení udržitelného využívání biomasy, zhodnocování cenných**

¹¹ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/farming/documents/factsheet-agri-value-chains_en.pdfhttps://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/farming/documents/factsheet-agri-water-nutrients-waste_en.pdf.

¹² Projekty v řádu 30–35 miliard EUR by mohly být v krátkodobém až střednědobém horizontu funkční např. ve Španělsku, Nizozemsku, Rakousku a Švédsku.

¹³ COM(2020)301 final.

živin (včetně fosfátů¹⁴ a živin ze statkových hnojiv) a výroba alternativ založených na **biotechnologiích** (mimo jiné využíváním vedlejších produktů, zbytků a toků odpadů) k uzavření koloběhu živin při současné ochraně kvality vody, ovzduší a půdy. Usnadní se přístup výrobků pocházejících z oběhového hospodářství na vnitřní trh¹⁵. Komise bude i nadále zvažovat další bezpečné regulační kroky s cílem umožnit širší možnosti využití získaných živin ze statkových hnojiv. Komise dále s členskými státy vypracuje akční plán pro integrované hospodaření s živinami, aby se řešilo znečištění živinami hned u zdroje a zvýšila se udržitelnost odvětví živočišné výroby.

Využívání energie v zemědělství a při produkci mořských plodů již v průmyslových zemích klesá díky úsporám z důvodu vyšší efektivity¹⁶. Existuje prostor pro další úspory díky vyšší **efektivitě využívání dusíku, zhodnocování biomasy a omezení plýtvání potravinami**. Cílený výzkum a inovace se zaměří na další zlepšení účinnosti používání hnojiv na úrovni zemědělských podniků, mimo jiné zaváděním technik **přesného zemědělství**. Kromě toho financování EU podporuje výzkum udržitelných systémů produkce potravin, včetně **souběžné produkce, agroekologie nebo ekologické produkce**. Luštěniny, které váží dusík a používají méně dusíkatých hnojiv, hrají v těchto systémech produkce významnou úlohu a bude jim věnována zvláštní pozornost. Snížení používání motorové nafty u traktorů by mohlo být dosaženo prostřednictvím inovací, které omezí používání přípravků na ochranu rostlin a mechanického odstraňování plevele.

Udržitelné řízení rybích populací v kombinaci s energeticky účinnějšími rybářskými plavidly rovněž přispěje ke snížení využívání fosilních paliv k produkci mořských plodů.

Další prioritou, k níž přispívají strategické plány SZP, ENRAF¹⁷ a financování nástroje Next Generation EU, je **urychlení výroby a využívání energie z obnovitelných zdrojů**. Výroba elektřiny v zemědělských podnicích prostřednictvím větrné energie, solární energie nebo bioplynu nejen posílí odolnost těchto konkrétních zemědělských podniků, ale také přispěje k bezpečnosti a udržitelnosti dodávek energie v Evropě. V této krizi musíme zabránit tomu, aby se zvyšovalo využívání potravinářských a krmných plodin jako vstupních surovin pro biopaliva. Komise vyzývá členské státy, aby zvýšily investice do bioplynu založeného na zemědělských podnicích nebo zemědělských družstvech z udržitelných zdrojů biomasy, zejména včetně zemědělského odpadu a zbytků a odpadu a zbytků z akvakultury, a zakotvily tak vytváření hodnot do hospodářství venkova.

Snížení závislosti na dovozu krmiv je součástí větší transformace potravinového systému EU, včetně přechodu ke stravě více založené na rostlinách a zajištění odolnějšího a autonomnějšího potravinového systému. Evropská rada ve svém Versailleském prohlášení vyzvala k posílení **produkce rostlinných bílkovin v EU**.

Nejméně 19 členských států má v úmyslu využít možností poskytovat „podporu vázanou na produkci“ na bílkovinné plodiny ve svých strategických plánech SZP na období 2023–2027. Komise vyzývá členské státy, aby rovněž využívaly dalších možností pro podporu

---

¹⁴ Například: „Phos4You: deploying phosphorus recycling from wastewater in North-West Europe“ [Phos4You - PHOSphorus Recovery from waste water FOR YOUr Life | Interreg NWE \(nweurope.eu\)](https://www.phos4you.eu/)

¹⁵ Po vstupu v platnost nařízení (EU) 2019/1009 o dodávání hnojivých výrobků EU na trh dne 15. července 2022.

¹⁶ Crippa et al. (2021) Nature Food. <https://www.nature.com/articles/s43016-021-00225-9>.

¹⁷ Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond.

produkce rostlinných bílkovin, včetně specializovaných odvětvových intervencí, v rámci **udržitelných zemědělských systémů založených na diverzifikovaných zdrojích krmiv**. Komise bude věnovat zvláštní pozornost bílkovinným plodinám ve svém souhrnném posouzení strategických plánů SZP členských států¹⁸ a přezkoumá politiku uvedenou v její zprávě z roku 2018 o rozvoji rostlinných bílkovin v EU¹⁹.

Komise:

- prostřednictvím **Fondu evropské pomoci nejchudším osobám (FEAD)** podpoří opatření členských států EU při poskytování potravinové nebo základní materiální pomoci nejchudším osobám,
- **poskytne balíček podpory ve výši 500 milionů EUR** pro nejvíce postižené zemědělce,
- zavede **opatření záchranné tržní sítě** na podporu konkrétních trhů a umožní zvýšení úrovně **záloh na přímé platby** v průběhu tohoto roku,
- použije nový, samostatný **dočasný krizový rámec** pro státní podporu,
- umožní členským státům **se v roce 2022 odchýlit od některých povinností v oblasti ekologizace za účelem přeměny další zemědělské půdy na půdu pro zemědělskou produkci**.

Členské státy se vyzývají, aby:

- využívaly nové strategické plány SZP k **upřednostnění investic, jež snižují závislost na plynu, palivu a vstupech, jako jsou pesticidy a hnojiva, např.:**
  - investic do udržitelné výroby bioplynu, snížení závislosti na ruském plynu,
  - investic do přesného zemědělství, snížení závislosti na syntetických a minerálních hnojivech a na chemických pesticidech,
  - podpory uhlíkového zemědělství, snižování emisí skleníkových plynů a poskytování lepších příjmů zemědělcům,
  - podpory agroekologických postupů, snížení závislosti na chemických vstupech a zajištění trvalého potravinového zabezpečení,
- **zajistily účinnost a pokrytí systémů sociální ochrany** a přístup k základním službám pro osoby v nouzi.

5. ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY

Nevyprovokovaná válka na evropském kontinentě opět zapříčinila nedostatek potravin na Ukrajině, zemi s jednou z nejúrodnějších půd v Evropě.

Evropská rada ve svém Versailleském prohlášení vyzývá Komisi, aby co nejdříve přijala naléhavá opatření s cílem předložit možnosti řešení rostoucích cen potravin a otázky globálního potravinového zabezpečení. Toto sdělení nastiňuje okamžitá a probíhající

¹⁸ Ustanovení čl. 141 odst. 2 nařízení (EU) 2021/2115.

¹⁹ COM(2018) 757 final.

opatření na podporu potravinového zabezpečení pro občany Ukrajiny, jakož i na podporu potravinového zabezpečení v zemích s nedostatkem potravin. Zabývá se cenovou dostupností potravin v EU a specifickými krátkodobými výzvami pro producenty, kteří se potýkají s vysokými vstupními náklady. Připomíná závazek Komise týkající se Zelené dohody pro Evropu a strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ a stanoví střednědobá opatření na podporu přechodu na udržitelný potravinový systém.

Komise vyzývá členské státy, aby se aktivně zapojily a urychleně provedly nezbytná opatření k řešení naléhavých problémů a dlouhodobých zranitelných míst. Členské státy jsou schopny mnoho z těchto opatření zavést bez dalšího regulačního rámce na úrovni EU. Komise konkrétně vyzývá členské státy, aby v případě potřeby zrevidovaly své plány SZP s cílem zajistit odolnost potravinového systému.

Komise zároveň zintenzivní své úsilí a posílí spolupráci s mezinárodními organizacemi a dalšími klíčovými aktéry s cílem včas a účinně řešit důsledky ruské invaze na Ukrajinu pro globální potravinové zabezpečení.